

UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA

EVA HUDOLIN

DOMIŠLJIJSKA DREVESA KOT
SPODBUDA ZA PLESNO IZRAŽANJE

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA
PREDŠOLSKA VZGOJA

Avtorica: EVA HUDOLIN

Mentorica: doc. GORDANA SCHMIDT

DOMIŠLJIJSKA DREVESA KOT SPODBUDA ZA PLESNO
IZRAŽANJE

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, 2012

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici Gordani Schmidt za idejo, ki me je popeljala v svet otrokove domišljije in ustvarjalnosti, ter za njene hitre odzive in nasvete pri pisanju diplomskega dela.

Zahvaljujem se svojim sodelavkam iz vrtca Medvode, enota Medvoška, za vso podporo, pomoč in spodbudo pri pisanju diplomskega dela. Punce, enkratne ste.

Še posebej se zahvaljujem svojemu fantu Urbanu, ki mi je vsa leta študija stal ob strani in mi pomagal.

Nazadnje pa se zahvaljujem še svoji družini in prijateljem, ki so bili z mano in mi kakorkoli pomagali pri študiju.

POVZETEK

Tema mojega diplomskega dela so slike dreves za domišljjske zgodbe. Predlagala mi jo je mentorica Gordana Schmidt in z veseljem sem sprejela izziv.

Glavni cilj, ki sem si ga zastavila, je bogatenje otrokove domišljije in ustvarjalnosti. Hotela sem dokazati, da spodbuda in spodbudno okolje vplivata na razvoj otrokove domišljije in ustvarjalnosti.

Z otroki v skupini Račke sem na projektu drevesa za domišljjske zgodbe delala dva meseca, njihove zgodbe sem sproti zapisovala in snemala, tako sem lahko dobila vpogled v njihov napredek v času projekta.

V teoretičnem delu svojega diplomskega dela sem se osredinila predvsem na pomen razvoja otrokove domišljije in ustvarjalnosti, omenila sem tudi ustvarjalni gib in skupinsko delo, ki smo ga med izvajanjem projekta vseskozi uporabljali.

V empiričnem delu sem opisala postopek izvedbe projekta Slike dreves za domišljjske zgodbe in analizo dogajanja.

KLJUČNE BESEDE: slike dreves, domišljija, ustvarjalnost, ustvarjalni gib, skupinsko delo

SUMMARY

The thesis deals with pictures of trees as a basis for fictional stories; my mentor Gordana Schmidt proposed the topic and I was eager to take up the challenge.

The main objective was to spark the child's imagination and creativity and prove that a stimulating environment influences the child in this respect.

The project of trees as a basis for fictional stories was carried out with the children belonging to the kindergarten class called 'Ducklings'; throughout the two months of the project I recorded and noted down their stories in order to gain insight into their progress.

The theoretical part of the thesis focuses on the importance of developing the child's imagination and creativity and touches on the concepts of creative movement and team work which were applied for the duration of the project.

The empirical part describes the process of implementing the project 'Pictures of trees as a basis for fictional stories' and presents its analysis.

KEYWORDS: pictures of trees, imagination, creativity, creative movement, team work

KAZALO

1	UVOD	1
2	DOMIŠLJIJA	2
2.1	RAZLIKA MED DOMIŠLJIJO IN FANTAZIJO.....	2
3	USTVARJALNOST	3
3.1	SPODBUJANJE IN RAZVIJANJE USTVARJALNOSTI.....	3
4	USTVARJALNI GIB	5
4.1	KAJ JE USTVARJALNI GIB?	5
4.2	POMEN USTVARJALNEGA GIBA.....	5
4.3	TERAPEVTSKI VIDIKI USTVARJALNEGA GIBANJA.....	6
5	TERAPIJA S FOTOGRAFIJAMI OZ. SLIKAMI	8
6	SKUPINSKO DELO	9
6.1	USTVARJANJE V SKUPINI	9
7	EMPIRIČNI DEL	10
7.1	CILJI	11
7.2	HIPOTEZE	11
7.3	RAZISKOVALNA METODA	11
7.4	METODE IN OBLIKE DELA	12
8	DOMIŠLJIJSKE ZGODBE	13
8.1	OPIS POSTOPKA	13
8.2	GIBALNE UPRIZORITVE ZGODB (opis posnetkov)	34
8.3	ANALIZA DEJAVNOSTI	36
9	SKLEP	38
10	VIRI IN LITERATURA	39

KAZALO SLIK

Slika 1: Mavrično drevo	14
Slika 2: Nastajanje zgodbe Mavrično drevo	14
Slika 3: Nenavadno drevo	15
Sliki 4 in 5: Nastajanje zgodbe Nenavadno drevo	16
Slika 6: Prestrašeno drevo	16
Sliki 7 in 8: Nastajanje zgodbe Prestrašeno drevo	17
Slika 9: Čudežno drevo	17
Sliki 10 in 11: Nastajanje zgodbe Čudežno drevo	18
Slika 12: Živobarvno drevo	18
Slika 13: Nastajanje zgodbe Živobarvno drevo	19
Slika 14: Zlato drevo	19
Sliki 15 in 16: Nastajanje zgodbe Zlato drevo	20
Sliki 17 in 18: Hrast (levo) in palma (desno)	20
Sliki 19 in 20: Nastajanje zgodbe Hrast in palma	22
Slika 21: Posebno drevo	22
Sliki 22 in 23: Nastajanje zgodbe Posebno drevo	24
Sliki 24 in 25: Prijatelja	24
Sliki 26 in 27: Nastajanje zgodbe Prijatelja	25
Sliki 28 in 29: Breza (levo) in listavec (desno)	26
Slika 30: Nastajanje zgodbe Breza in listavec	27
Slika 31: Okroglo drevo	27
Sliki 32 in 33: Nastajanje zgodbe Okroglo drevo	29
Slika 34: Vodeno drevo	29
Sliki 35 in 36: Nastajanje zgodbe Vodeno drevo	30
Slike 37, 38, 39 in 40: Pomladno drevo (levo zgoraj), zimsko drevo (desno zgoraj), jesensko drevo (levo spodaj), poletno drevo (desno spodaj)	31
Sliki 41 in 42: Nastajanje zgodbe Letni časi	33
Slike 43, 44, 45, 46, 47 in 48: Gibalna uprizoritve	36

1 UVOD

Za pisanje diplomskega dela pri profesorici Gordani Schmidt sem se odločila zato, ker otroci iz skupine, v kateri delam, ne hodijo počivat in naj bi v tem času izvajali neko umirjeno dejavnost, ki pa se pri nas največkrat konča z glasnim vpitjem in norčijami. Zato sem si želela neke nove zaposlitve. Razmišljala sem o vodeni vizualizaciji in masažah in se s predlogom odpravila k mentorici. Profesorica Gordana Schmidt me je vprašala, če bi poskusila nekaj novega, še ne tako raziskanega, in mi ponudila svoj priročnik z naslovom Drevesa za domišljjske zgodbe, ki vsebuje slike osemnajstih različnih dreves. Te slike naj bi ponudila otrokom in jih spodbudila k ustvarjanju domišljjskih zgodb, ki bi jih otroci kasneje s pomočjo gibov povedali ostalim otrokom, ki pri določeni zgodbi niso sodelovali. Ker imam rada izzive, sem nalogo z veseljem sprejela. Moram priznati, da me je na začetku malo skrbelo, kako bodo dejavnost sprejeli otroci. Bala sem se, da jim bo ustvarjanje domišljjskih zgodb delalo težave. Moji strahovi so se hitro razblinili in spoznala sem, da strah biva le v nas odraslih in ne v otrocih, ter da stavek OTROŠKA DOMIŠLJIJA NE POZNA MEJA, še kako velja.

2 DOMIŠLJIJA

»Domišljija je vse. To je predogled velikih stvari, ki jih prinaša življenje. Domišljija je pomembnejša od znanja.« (Albert Einstein)

Beseda DOMIŠLJIJA označuje prosto kombiniranje misli in predstav, ki niso nujno osnovane na resničnosti. Podoben pomen kot domišljija pa ima tudi FANTAZIJA, ki pa je od resničnosti še bolj oddaljena. Čeprav realnost človeka usmerja v tradicionalne vzorce ravnanj, ga notranji glas vedno znova vabi k iskanju drugačnosti in presežnosti. Domišljija je torej nekakšno vrojeno varovalo, ki življenju daje navdih, zaupanje in upanje. Tudi pogled v preteklost spoznavamo prek ohranjenih domišljijjskih vsebin ljudskih pesmi, pravljič in bajk, polnih mitičnih in mističnih bitij (Hozjan, 2012).

2.1 RAZLIKA MED DOMIŠLJIJO IN FANTAZIJO

Gianni Rodari (1996) ugotavlja, da sta besedi domišljija in fantazija dolgo časa sodili na področje zgodovine filozofije. Psihologi so se zanje začeli zanimati šele pred nekaj desetletji. Zato ni nič čudnega, da ji v šoli pripisujejo tako majhen pomen in posvečajo vso pozornost le spominu in prizadevnosti.

Antični narodi, od Aristotela do Avguščina, niso v svoji jeziki poznali razlike med domišljijo in fantazijo, o razliki nista dvomila niti Bacon in Descartes. Šele v sedemnajstem stoletju naletimo na prvo ločitev med domišljijo in fantazijo. Pri prvi lahko občutimo tudi odsotne čutne predmete, druga pa nam omogoča, da si s pomočjo deljenja in sestavljanja različnih podob predstavljamo podobo neke stvari, ki je naši čuti niso nikoli dojeli. Tukaj je tudi Kant ločil med reproduktivno in ustvarjalno domišljijo, Fichte pa je ustvarjalni domišljiji dal veliko pomembnih funkcij (Rodari, 1996).

Dokončno je domišljijo in fantazijo ločil in uzakonil Hegel. Rekel je, da sta to dve determinaciji razuma, in sicer: razum kot domišljija je samo reproduktiven, fantazija pa je ustvarjalna.

Danes pne filozofija ne psihologija ne vidita velikih razlik med domišljijo in fantazijo (prav tam).

3 USTVARJALNOST

»Ustvarjalnost je več kot domišljija. Ustvarjalnost je domišljija, ki je neločljivo povezana s trudom in namenom.« (Alex F. Osborn)

»Težke stvari rešim takoj, za nemogoče stvari potrebujem nekaj časa.« (O otroški ustvarjalnosti, 2012)

Ustvarjalni ljudje se reči lotevajo na izvirne načine. Ne gre za to, kaj počnejo, pač pa, kako to počnejo. Nekdo je lahko ustvarjalen kuhar, ustvarjalen vrtnar in ustvarjalen mislec, tako kot je nekdo drug lahko povprečen, vendar sposoben glasbenik ali slikar (Einon, 2002).

Danes postaja ustvarjalnost vse večja človekova potreba, ne le izbranca, ampak slehernega posameznika, in to se bo v prihodnje samo še stopnjevalo (Kroflič, 1992).

Ustvarjalnost je dejavnost, lastnost mišljenja, način mišljenja, sposobnost, osebna lastnost oz. poteza. Ustvarjalnost je delovanje, odpiranje problemov, preoblikovanje situacije v okolju, izvirno preoblikovanje informacij (prav tam).

Motivi za ustvarjalno mišljenje so: radovednost, potreba po manipuliranju in raziskovanju, potreba po dosežkih in zadovoljstvu, potreba po samopotrjevanju. Za ustvarjalno dejavnost je značilna spontanost oziroma notranja motivacija, ki ne potrebuje zunanje vzpodbude (prav tam).

3.1 SPODBUJANJE IN RAZVIJANJE USTVARJALNOSTI

Tisti časi, ko smo za življenje potrebovali le nekaj let šolanja, so že zdavnaj mimo. Svet se hitro spreminja in v majhnih otrocih je dovolj radovednosti in samozavesti, da preizkušajo nove reči. Ne bojijo se delati napak in se jih ne sramujejo. Otrok, ki ga spodbujamo k ustvarjalnosti, bo prav gotovo ostal tak in se bo lahko prilagajal spreminjajočemu se svetu (Einon, 2002).

Otroci so ustvarjalni že od rojstva, saj se sposobnost za načrtovanje dejavnosti in izogibanje zunanjim motnjam razvije šele kasneje. Njihova prirojena nadarjenost pa se razvija skozi izkušnje. Zato jim moramo omogočiti primerno okolje in poskrbeti, da ponujene priložnosti tudi izkoristijo, kar lahko krepimo s spodbujanjem radovednosti. Vsi otroci se namreč največ naučijo, ko sami poskusijo, pri tem pa jim lahko pomagamo tako, da pokažemo zanimanje in postavljamo vprašanja (prav tam).

Kot sem že omenila, je ustvarjalnost prirojena, vendar so za njen razvoj potrebni naslednji dejavniki: dednost, okolje, lastna aktivnost. Ali je vse enako pomembno, pa ne vemo, saj psihologi niso enotnega mnenja (Kroflič, 1992).

Nedvomno je ustvarjalnost določena svoboda, svoboda pa iskanje svojega jaza in udejanjanja bitja, ki je jasno in neponovljivo zapisano v vsakem izmed nas (Zagorc, 1992).

4 USTVARJALNI GIB

4.1 KAJ JE USTVARJALNI GIB?

Gibanje je dogajanje v času in prostoru. Ples pa je namerno privzdignjenje različnih gibanj v nekaj več, kot je vsakdanje gibanje. Če pogledamo v zgodovino, je ples najbolj prvoten izraz človekove ustvarjalnosti (Kroflič, 1992).

Ples je govorica telesa, je gibanje ob zvoku, govoru in tudi v tišini. Ples je vedno znak življenja. Skozi telo doživljamo svet okrog sebe, je instrument, skozi katerega se zrcali naš odnos do sebe, do drugih in do sveta. V človeškem telesu so tako na neki simbolični način združene vse moči in vsa svobodnost sveta (Zagorc, 1992).

Sedaj vemo, da je ples znak življenja, ki izhaja iz telesa in njegovega gibanja. Gibanje pa je za človeka prav tako pomembno kot dihanje. Še posebej je gibanje pomembno za otroke, saj se bodo le tako lahko pravilno razvijali (Zagorc, 1992).

Ko govorimo o plesu kot o umetnosti, mislimo na plesno vzgojo ali predstavo, se pa danes poleg izraza ples pojavlja še izraz ustvarjalni gib. Tukaj ne gre le za slog in tehniko, ne zanimata nas zunanost in oblika giba. Pri ustvarjalnem gibu si namreč sami izmišljamo gibe in jih povezujemo ter oblikujemo plesno gibanje. Zanimata nas predvsem kakovost giba in povezovalnost med ljudmi. Glavna je povezanost gibanja z notranjim doživljanjem in čustvovanjem (Vogelnik, 1993).

4.2 POMEN USTVARJALNEGA GIBA

Osnovni namen gibanja naj ne bi bil spodbujati motoričnih sposobnosti in spretnosti, temveč prispevati k intelektualnemu, emocionalnemu in socialnemu razvoju otroka. Skozi gibanje naj bi se otrok celostno razvil in pridobil na samozavesti. Za to moramo odrasli ustvarjati vzdušje spontanosti in zadovoljstva, usmerjati otroke, jih spodbujati h gibanju in ustvarjalnosti, se prilagajati njihovim potrebam, jim omogočiti izkušnjo uspeha in jih voditi tako, da ne doživijo neuspeha (Kroflič, 1992).

Ustvarjalno gibanje je sestavina plesa, igre, pantomime, sociodrame, cenijo ga predvsem avtorji, ki se ukvarjajo s posebnimi skupinami otrok, saj mu pripisujejo terapevtske vrednosti (prav tam).

Plesalka Jasna Knez pravi: »Kdor je kdaj doživel ustvarjanje z gibi, mu to postane nuja. Narediti nekaj, česar nihče drug ne naredi tako kot ti. Zaveš se svojskosti lastnega telesa in jaza. Potreba po gibanju narašča. Ideje kar same nastajajo in vsaka improvizacija je doživetje. Želja po preizkušanju je vse večja, radoveden si in pripravljen na igro kot otrok. Spontan si, iskriv in misliš, da svobodi ni konca ...« (Kroflič, 1992, str. 24)

4.3 TERAPEVTSKI VIDIKI USTVARJALNEGA GIBANJA

Ples je že sam po sebi terapevtski. Gibanje in čustvovanje imata veliko skupnega, saj se vsa čustva kažejo v ekspresivni govorici telesa. Še zlasti otroci in mladostniki najdejo posebno zadovoljstvo v plesu, kajti mnogi med njimi odkrijejo v njem pot za osvoboditev svojih čustev in občutij, ki bi jih s pomočjo besed težko spravili na površje (Zagorc, 1992, str. 18). Poleg tega plesno gibanje vpliva tudi na občutje uspeha in zadovoljstva in prispeva k razvijanju »socialnih sposobnosti«, ker spodbuja stike z drugimi, vpliva zaupanje, razvija občutljivost, prilagodljivost, sodelovanje, skupinsko reševanje problemov, upoštevanje pravil, vzdrževanje pozornosti, vodenje in podrejanje in iniciativnost (Zagorc, 1992).

Pomen plesno-gibalne terapije je mogoče opredeliti z naslednjimi značilnostmi (Payne West, 1984 v Zagorc, 1992):

- prispeva k samozavedanju, kar omogoča oblikovanje ustrezne telesne slike, daje občutek notranje strukture, reducira impulzivnost, omogoča odkrivati sebe, vzbuja zadovoljstvo s samim seboj, samozaupanje, občutljivost za neverbalne znake;
- razvija socialne sposobnosti, t. j. socialno zavedanje, ker spodbuja stike z drugimi, zaupanje, občutljivost, prilagodljivo strukturo, sodelovanje, skupinsko reševanje problemov, upoštevanje pravil, delitev pozornosti, empatijo, vodenje in podrejanje, vzdrževanje pozornosti, sprejemanje stikov prek dotika, iniciativnost in sodelovanje v aktivnosti;
- daje možnosti za izražanje čustev in domišljije skozi oblikovanje telesa;
- omogoča občutek uspeha in zadovoljstva;
- omogoča integracijo notranjih in zunanjih dražljajev;

- dovoljuje fleksibilne odgovore na emocionalna in fizična vprašanja iz življenja, ki jih je mogoče posplošiti na veliko situacij;
- izboljšuje funkcionalne in dinamične elemente nevromuskularnih spretnosti, kot so koordinacija v hoji, ravnotežje in prostorska orientacija;
- prispeva k smiselnemu in ustreznemu organiziranju, interpretiranju in manipuliranju v objektivnem svetu;
- privzga v vzorce emocionalnih in fizičnih odgovorov na pozitiven in sprejemljiv način, usposablja otroka za kreativno vključevanje v družbo in ga ne potiska v konformizem.

Plesna terapija omogoča otroku, da usmerja in izbira načine svojega vedenja in se umakne od ustaljenih vedenjskih vzorcev, ki se na primer kažejo v njegovi hiperaktivnosti, ko zaradi stalnega nemira ne more dobro sodelovati z okoljem (Zagorc, 1992).

5 TERAPIJA S FOTOGRAFIJAMI OZ. SLIKAMI

Judy Weiser pravi, da je včasih tisto, kar ni na fotografiji oziroma sliki bolj pomembno kot tisto, kar je na njej. Zato je naša naloga, da otroke spodbujamo, da govorijo o sliki, se pogovarjajo z njo, ji postavljajo vprašanja, ali pa si jo postavijo pred obraz kot masko in govorijo skozi njo. Lahko jim damo tudi dve sliki, s katerima nato otroci lahko vzpostavijo dialog. Izogibati se moramo vprašanjem, na katera lahko otroci odgovarjajo z da ali ne. Postavljati jim moramo vprašanja, ki dopuščajo različne odgovore, npr: Kaj se je zgodilo, da stoji tukaj? Mi lahko poveš nekaj o tej sliki? Kakšna je njena zgodba? Včasih otroci ne bodo takoj odgovorili na vprašanja, zato je najbolje, da jih pustimo same s fotografijo, saj je včasih tišina najboljše komunikacijsko sredstvo, ko bodo pripravljeni, bodo že spregovorili. Na ta način se bodo otroci naučili govoriti o tem, kar jim leži na duši (Weiser, 1999).

6 SKUPINSKO DELO

6.1 USTVARJANJE V SKUPINI

Otroci zelo radi ustvarjajo v skupini, saj so sproščeni, motivirani in ustvarjalni. Seveda pa se na začetku dela v skupini lahko pojavljajo težave, saj lahko otroci na ta način sproščajo do sedaj zavrto agresivnost ali pa so ravno obratno zelo zadržani, zato je treba v tak način dela prehajati postopno (Kroflič, 1999).

Sam ne moreš početi enakih stvari kot v skupini. Med seboj se ljudje sporazumevamo na različne načine, najpogosteje s pogovorom. Veliko manj se zavedamo pomena neverbalne govorice. To izhaja iz naše kulture, ki je nagnjena k zatiranju gibalnega izražanja, saj pogosto že od majhnih otrok zahtevamo, da mirno sedijo, se ne vrtijo in obračajo v vse smeri. Zato ni nič čudnega, da nam je ustvarjalno gibanje tuje, nenavadno ali pa se ga celo sramujemo. Zato uporabimo svoje gibe in jim poskusimo slediti ter jih uporabiti za povezovanje z drugimi ljudmi (Vogelnik, 1993).

Če delamo v skupini, v kateri imamo vsi podobne namene, nastaja neka skupna energija, ki je posameznik ne bi mogel doseči. V skupini je vse lažje in bolj živo. Ko se sestane skupina, da bi skupno ustvarjala, morajo člani prisluhniti medsebojnim občutkom in z njihovo pomočjo ustvariti neko skupno dejanje. Pri ustvarjanju sodelujejo vsi enakovredno. Velik pomen tukaj nosijo odnosi med ljudmi v skupini. Pri takem ustvarjanju ni tako zelo pomemben končni izdelek, ampak rast vsakega posameznika v skupini in skupine kot celote. Gre za izražanje svojih občutkov in čustev pred drugimi (prav tam).

Delo v skupini omogoča boljšo organizacijo, tesnejši stik med otroki in vzgojiteljico ter boljšo izrabo prostora. Otroci imajo več možnosti za samostojno odločanje, zadovoljitev svojih potreb in boljšo komunikacijo med seboj, zato lahko rečemo, da je to prednostna oblika del v vrtcu (Kroflič in Gobec, 1995).

Če vse tri dejavnosti, gibanje, ustvarjanje in delo v skupini, povežemo med seboj, dobimo trojni učinek: sprostitev, socializacijo in izbiro ustreznega vedenja (prav tam).

7 EMPIRIČNI DEL

Vedno bolj se zavedamo, da živimo v tehnološko zelo razvitem svetu, ki pa poleg napredka prinaša tudi veliko negativnih učinkov. Ti so: stres, preplavljanje z vtisi s televizije, pomanjkanje časa ... Zaradi tega vse več ljudi prihaja do meje svojih psihičnih in fizičnih sposobnosti (Srebot in Menih, 1993).

Najbolj prizadeti so predvsem otroci, saj duševno še niso dovolj stabilni, da bi se tem negativnim dejavnikom lahko izognili oziroma se z njimi spoprijeli. Zato opažamo vedno več znakov apatije, depresije, psihosomatskih obolenj, hiperaktivnosti, agresije, nesposobnosti koncentracije in posledično problemov v šoli (Srebot in Menih, 1993).

Starši imajo zaradi boja za vsakdanjo materialno osnovo vedno manj časa za kreativno ustvarjanje s svojimi otroki. Otroci so zato največkrat prepuščeni sami sebi, čas pa si krajšajo z gledanjem televizije, igranjem igrice ... Stalna uporaba teh medijev pa potiska v ozadje otroško domišljijo in ustvarjalnost (Srebot in Menih, 1993).

Zaradi zgoraj omenjenega problema sem se odločila, da z izvedbo praktičnega dela diplomskega dela otroke v svoji skupini spodbudim k ustvarjanju s pomočjo njihove domišljije, kar jim bo posledično pomagalo premagovati negativne vplive okolja in se z njimi, če bo potrebno, tudi spoprijeti.

Za spodbujanje otrokove domišljije bom uporabila priročnik profesorice Gordane Schmidt z naslovom Drevesa za domišljijske zgodbe, ki vsebuje osemnajst različnih slik dreves. Otroci bodo delali v manjših skupinah in ob gledanju slik ustvarjali domišljijske zgodbe, ki jih bodo nato s pomočjo gibanja prikazali ostalim otrokom.

Otroke bom ob pogledu na sliko drevesa spodbujala k ustvarjanju zelo nenavadnih domišljijskih zgodb, s tem jim bom dala vedeti, da je dovoljeno vse, da nihče ne more povedati ničesar narobe. Ker pa velja, da otrok mnogo bolj kot odrasli izraža svoje duševno počutje s telesnim stanjem in obratno, bodo otroci svojo zgodbo in občutke izrazili še s pomočjo gibanja.

Zato menim, da se bomo med ustvarjanjem zgodbic z besedo in gibom vsi zelo zabavali in veliko pridobili.

7.1 CILJI

Glede na praktični del diplomskega dela sem si zastavila naslednje cilje:

- spodbuditi otroke k ustvarjanju domišljjskih zgodb,
- spodbuditi otroke k plesnemu izražanju na temo domišljjske zgodbe,
- opazovati, kako se otrokova ustvarjalnost bogati.

7.2 HIPOTEZE

Na podlagi zastavljenih ciljev postavljam naslednje hipoteze:

H1: V času ustvarjanja domišljjskih zgodb se bo otroška domišljija širila.

H2: Otroci se bodo vedno bolj izražali skozi umetnost.

H3: Otroci bodo med seboj vedno bolj sodelovali.

H4: Otroci bodo z vsakim nastopom bolj samozavestni.

H5: Otroci bodo po izvedbi praktičnega dela bolj odprti in bodo laže izražali svoje misli, občutke in strahove.

7.3 RAZISKOVALNA METODA

Gre za empirično raziskovalno metodo.

VZOREC: v vzorec je zajetih 16 otrok, in sicer 10 dečkov in 6 deklic iz vrtca Medvode – enota Medvoška. Otroci so stari od 4–6 let.

PRIPOMOČKI: slike domišljjskih dreves.

TEHNIKE ZBIRANJA PODATKOV: zapis domišljjskih zgodb, fotografiranje, snemanje, opazovanje.

7.4 METODE IN OBLIKE DELA

METODE DELA:

- pogovor,
- poslušanje,
- zapisovanje,
- opazovanje.

OBLIKI DELA:

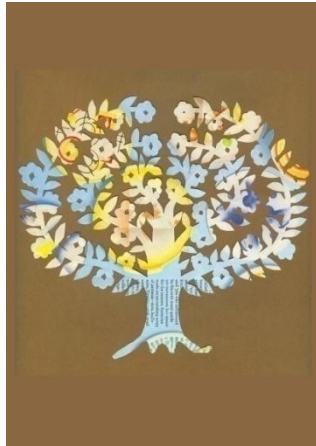
- skupinska,
- individualna.

8 DOMIŠLJIJSKE ZGODBE

8.1 OPIS POSTOPKA

Domišljjske zgodbe so nastajale v skupini Račke, v kateri je 16 otrok, starih od 4–6 let. Zgodbe so nastajale v mesecu aprilu in maju. Pri vsaki zgodbi je sodelovalo štiri do pet otrok, ki sem jih na začetku določila s pomočjo žreba, kasneje pa glede na njihov interes za sodelovanje. Ker so vsi otroci zelo radi sodelovali, nam razporeditev ni povzročala nobenih težav. Dejavnost smo največkrat izvajali po kosilu, ker otroci iz te skupine ne počivajo in sem želela koristno zapolniti ta čas. Z otroki smo se usedli za mizo, ali pa kar na tla, pokazala sem jim sliko drevesa in jih spodbudila k ustvarjanju domišljjske zgodbe. Na začetku sem uporabila le eno drevo in stavke otrok takoj preoblikovala in strnila v zgodbo. Kasneje sem se po nasvetu mentorice odločila za drugačen način, in sicer sem si zapisala točno to, kar je vsak od otrok povedal, in šele na koncu združila v zgodbo, saj se tako zelo dobro vidi prispevek vsakega posameznika. Kot sem omenila, sem na začetku otrokom za vsako zgodbo ponudila eno drevo, kasneje pa sem poskusila tudi z dvema ali več drevesi in tako dobila pogovor njimi. Otroke sem med izmišljanjem zgodb spodbujala, naj čim bolj uporabljajo svojo domišljijo. Nastalo zgodbo sem na koncu strnila in jo prebrala otrokom. Njihova naslednja naloga je bila, da svojo zgodbo povedo ostalim brez besed, le s pomočjo gibanja. Otroci so imeli nekaj časa, da so se pripravili, nato pa so prišli še ostali in si ogledali zgodbo. Vse uprizoritve sem posnela s kamero in jih na CD zgoščenki priložila diplomski nalogi.

1. ZGODBA: MAVRIČNO DREVO

Slika 1: Mavrično drevo

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo so si izmislili štirje otroci, in sicer dve deklici in dva dečka.

Nekoč je živel mavrično drevo, bilo je zelo pisano. Toda to drevo ni bilo navadno, bilo je čarobno. Nekega dne se je pred njim pojavila mavrična Mavrica, obsijalo ga je sonce. Drevo ji je potožilo: »Veš, Mavrica, jaz sem čarobno drevo, ostala drevesa okrog mene pa niso čarobna, zato mi je zelo dolgčas.« Mavrica ga je potolažila: »Tudi jaz sem čarobna mavrica in ti lahko izpolnim eno željo.« Drevo se je razveselilo in si zaželelo, da bi poleg njega zraslo še eno čarobno mavrično drevo. In res, ponoči, ko je drevo spalo, je Mavrica začarala, da je ob njem zraslo še eno čarobno mavrično drevo. Zjutraj, ko se je drevo prebudilo in zagledalo novega prijatelja, je bilo zelo veselo in skupaj sta od sreče kar zaplesala.

Slika 2: Nastajanje zgodbe Mavrično drevo

2. ZGODBA: NENAVADNO DREVO

Slika 3: Nenavadno drevo

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo so si izmislili štirje otroci, in sicer trije dečki in ena deklica.

Nekoč je globoko v gozdu živel nenavadno drevo, ki je zelo hitro raslo. Vsa drevesa okrog njega so rasla počasneje in bila manjša od njega. To drevo je bilo tudi zelo lepo, zato so mu druga drevesa zelo zavidala. Niso se hotela igrati z njim. Drevo je bilo zaradi tega zelo žalostno. Njegovo žalost je slišalo drevo, ki je živel čisto na drugem koncu gozda in se mu je zasmililo. Odpravilo se je k njemu in ostalim drevesom povedalo, kako je drevo žalostno, ker se nočejo igrati z njim, in da bi bilo raje manjše in manj lepo, da bi le imelo prijatelje. V tistem trenutku se je drevo pomanjšalo in postalo tako veliko kot ostala drevesa, sedaj ni več izstopalo in vsi so bili njegovi prijatelji.

Menim, da je zgodba nastala zaradi deklice v skupini, ki ima posebne potrebe in je manjše rasti. Otrokom sem na to temo prebrala zgodbico z naslovom *Drugačen* avtorice Cave (2001) in skupaj smo iskali naši zgodbi še drugačne konce. Otroci so prišli do zaključka, da ne bi bilo nič narobe, če bi drevo ostalo večje od ostalih, saj bi lahko to svojo velikost uporabilo za pomoč ostalim.

Sliki 4 in 5: Nastajanje zgodbe Nenavadno drevo

3. ZGODBA: PRESTRAŠENO DREVO

Slika 6: Prestrašeno drevo

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo so si izmislili štirje otroci, in sicer dve deklici in dva dečka.

Živel je drevo, ki je bilo zelo prestrašeno. Vsega ga je bilo strah. Toda vedno ni bilo tako. Včasih je bilo to drevo zelo pogumno. Neke noči je sanjalo čudne, strašne sanje. Ko se je prebudilo, je bilo čisto prestrašeno. Vsega ga je bilo strah, še sebe se je skoraj ustrašilo. Ni vedelo, kaj naj stori, zato je prosilo vsa drevesa od blizu in daleč, naj mu pomagajo. In res, prišla so drevesa od vse povsod, da bi mu pomagala, a vse je bilo zaman, nihče mu ni znal pomagati. Skoraj je že obupal, ko se je poleg njega pojavilo čisto majhno drevo in reklo: »Nič se ne boj, jaz bom raslo ob tebi, da te ne bo strah.« Drevo se je zasmjalo in v tistem hipu je strah izginil.

Sliki 7 in 8: Nastajanje zgodbe Prestrašeno drevo

4. ZGODBA: ČUDEŽNO DREVO

Slika 9: Čudežno drevo

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo je ustvarilo pet otrok, in sicer trije dečki in dve deklici.

Na sončnem travniku je zraslo drevo, ki je imelo veliko listov. Ti listi so bili zelo posebni, saj so na drevesu ostali celo leto. Tudi jeseni niso odpadli, zato je bilo to drevo v jeseni edino, ki je obdržalo svoje lepe liste. To se je zgodilo zato, ker je imelo v deblu veliko vode, s katero je poskrbelo, da so listi lahko živeli. Vsi, ki so prišli jeseni na ta travnik, so si ga začudeno ogledovali. Hodili so od vsepovsod, da so ga videli in se prepričali na lastne oči. Drevo je bilo zelo veselo in ponosno na svoje barvaste liste, ki so se celo leto bleščali v soncu.

Sliki 10 in 11: Nastajanje zgodbe Čudežno drevo

5. ZGODBA: ŽIVOBARVNO DREVO

Slika 12: Živobarvno drevo

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo so si izmislili štirje otroci, in sicer dve deklici in dva dečka.

Globoko v gozdu je živelo živobarvno drevo. Živel je čisto samo in bilo je zelo srečno, saj je lahko počelo, kar je hotelo. Nekega dne je v bližini zaslišalo nenavadno stokanje. Zaklicalo je: »Kdo je tukaj?« »Pojdi proč, to je moj gozd in ti ne dovolim, da si tu.« Stokanje je postalo še bolj glasno. Drevo je še enkrat vprašalo: »Kdo si?« Pred njim se je pojavila majhna deklica, ki je bila zelo prestrašena, in je rekla: »Pomagaj mi, izgubila sem se in me je zelo strah.« »Naj ti bo, jaz te bom peljal iz gozda, kar tukaj ob meni hodi, pa ti bom kazalo pot.« Drevo je deklico pripeljalo do travnika, kjer je deklica zagledala svojo mamico in očka in stekla k njima. Drevo se je vrnilo domov, kjer je bilo spet samo in srečno.

Pri zgodbi je sodelovala deklica, ki ima mlajšo sestrico in bratca, ki ju mora velikokrat paziti. Mlajši bratec je v sosednji skupini, zato se tudi v vrtcu velikokrat počuti odgovorna zanj. Vidi se, da ji včasih ni všeč, da mora paziti mlajšega bratca in sestrico, večkrat si zaželi, da bi bila sama. Če pa jo potrebujeta, jima seveda pomaga. Ker je bila ona pobudnica zgodbe, lahko morda sklepam, da je govorila svojo zgodbo.

Slika 13: Nastajanje zgodbe Živobarvno drevo

6. ZGODBA: ZLATO DREVO

Slika 14: Zlato drevo

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo si je izmislilo pet otrok, in sicer tri deklince in dva dečka.

Med pisanimi drevesi je živel zlati drevo, na katerem so rasli sadeži. Ti sadeži so bili zelo sladki, vsi so jih želeli poskusiti. Vendar sadežev ni bilo za vse, zato se je drevo odločilo, da jih bodo lahko odtrgali samo tisti, ki bodo zelo prijazni do njega. Prišlo jih je zelo

veliko in vsi so želeli odtrgati sadež, vendar je drevo dvignilo veje, da sadežev niso dosegli. Prinesli so lestev, a je drevo svoje veje umikalo v vse smeri, da jih niso dosegli. Drevo je vedelo, da ga imajo vsi radi le zaradi njegovih sadežev. Nekega dne se je na pisanem vrtu pojavil deček in se ulegel v senco zlatega drevesa. Ogledoval si ga je in mu rekel: »Kako si lepo in kako veliko krošnjo imaš, ki da veliko sence.« Drevo je videlo, da deček ni želel njegovih sadežev, ampak samo njegovo senco. Drevo je tako našlo pravega prijatelja, ki je lahko vsak dan jedel njegove sadeže.

Pri tej starosti se otroci velikokrat odločijo, da se bodo z nekom igrali zaradi njegove igrače ali česa podobnega, seveda pa se tudi zavedajo, da to ni prav, in prav lahko je ta zgodba nastala zato.

Sliki 15 in 16: Nastajanje zgodbe Zlato drevo

7. ZGODBA: HRAST IN PALMA

Sliki 17 in 18: Hrast (levo) in palma (desno)

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo si je izmislilo pet otrok, in sicer trije dečki in dve deklici.

Deklica R: Drevesi se srečata ob potoku.

Deček T: Ob potoku v gozdu raste hrast, mimo pa pride ta drug.

Deklica M: Ja palma, pol se pa spoznata.

KAKO PA?

Deček J: Hrast jo čudno gleda.

Deklica R: Hrast reče: »Kdo si«, pa palma reče: »Palma sem, kdo si pa ti?« Pa reče hrast: »Jaz sem pa Hrast.«

Deček G: Pol si podata veje.

KAJ SE ZGODI POTEEM?

Deček T: Hrast vpraša Palmo, kje ona živi.

Deček J: Ja, Palma pa reče, da na morju živi.

KAJ ODGOVORI HRAST?

Deček T: Ne ve, kje je to.

Deček G: Palma mu lahko pokaže.

Deklica R: Ja, Hrast gre lahko z njo na morje.

Deček G: Sam mora korenine dati vn, da gre lahko z njo.

Deček J: Ja pol pa lahko gresta.

KAJ PA SE POTEEM ZGODI?

Deklica M: Morje je daleč, zato dolg hodta.

Deček T: Pol pa na hribu zagledata morje.

Deklica R: Ja, Hrast ga prvič vidi in mu je všeč.

KAJ POTEEM NAREDITA?

Deček G: Skupaj gresta do morja.

ALI TAM TUDI OSPANETA?

Deklica R: Ja, Palma ostane, Hrast gre pa rajš domov v gozd.

Deček J: Ja, na morju mu je vroče.

Ob potoku v gozdu živi hrast, mimo pride palma. Hrast jo čudno gleda in jo vpraša: »Kdo si?« »Palma sem, kdo si pa ti?« »Jaz sem pa Hrast.« Podata si veje. Hrast vpraša Palmo, kje živi. Palma mu pove, da živi na morju. Hrast ne ve, kje je to, zato se odloči, da gre s Palmo na morje. Iz zemlje izvleče korenine in se odpravita. Dolgo hodita, nato z vrha hriba

zagledata morje. Hrast ga vidi prvič. Odpravita se do morja, kjer Palma ostane, Hrast pa se raje vrne domov v gozd, saj mu je na morju vroče.

V sosednji skupini so med letom dobili deklico iz Kitajske, ki je predvsem našim otrokom, ki so starejši, zelo zanimiva, velikokrat sprašujejo, od kod prihaja in kako je na Kitajskem, zato bi naša Palma v zgodbi lahko predstavljala prav njo.

Sliki 19 in 20: Nastajanje zgodbe Hrast in palma

8. ZGODBA: POSEBNO DREVO

Slika 21: Posebno drevo

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo so si izmislili štirje otroci, in sicer tri deklice in en deček

Deček N: Nekoč je živelo barvasto drevo.

Deklica R: To smo že enkrat imeli.

Deklica M: Nekoč je živelo zelo lepo drevo.

ALI SE STRINJATE?

Deklica R: Ja, kar napiši.

Ostali: se strinjajo.

Deklica M: To drevo je bilo zelo zelo posebno.

ZAKAJ PA?

Deklica M: Ker si je lahko pričaralo vse, kar je želelo.

Deklica K: Želelo si je, da bi bilo vedno veselo in nikoli žalostno.

Deček N: Pa še res, to drevo ni bilo nikoli žalostno, bilo je zelo veselo.

Deklica R: Sam ni bilo vedno tako, včasih je bilo žalostno.

ZAKAJ?

Deklica R: Včasih je imelo bratca in sestrico, ki so jih posekal.

Deklica K: To si se pa ful dobr spovnila.

Deček N: Ja, zato je bilo drevo žalostno in je jokalo.

Deklica M: Jokalo je čarobne solze, ki so okrog njega naredile potoček.

Deklica K: Ja, pol so pa korenine to popile in je postalo čarobno drevo.

Deček N: Zato je mal zlate barve.

Deklica R: Pol si je pa lahko zaželelo, da bi bilo spet srečno in bi dobilo bratca in sestrico nazaj.

Nekoč je živelo zelo lepo drevo, ki je bilo zelo posebno, saj si je lahko pričaralo vse, kar je želelo. Drevo si je želelo, da bi bilo vedno veselo in nikoli žalostno, in res, postalo je zelo veselo. Toda vedno ni bilo tako, saj je včasih imelo bratca in sestrico, ki so ju posekali. Drevo je bilo zato zelo žalostno in je jokalo. Njegove solze pa so bile čarobne in so okrog drevesa naredile potoček, ki ga je drevo popilo in postalo čarobno. To vemo zato, ker je malo obarvano z zlato barvo. Ko je postalo čarobno, si je zaželelo, da bi bilo spet srečno in bi dobilo bratca in sestrico nazaj.

Sliki 22 in 23: Nastajanje zgodbe Posebno drevo

9. ZGODBA: PRIJATELJA

Sliki 24 in 25: Prijatelja

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo si je izmislilo pet dečkov.

Deček A: Ti dve drevesi se pogovarjata med seboj.

KAJ PA SE POGOVARJATA?

Deček A: Pisano drevo reče Sivemu, naj pride bliže.

Deček AN: Sivo pride bliže in Pisano drevo ga vpraša, če bi se igrala.

Deček S: Lahko se igrata skrivalnice.

Deček J: Ja, Sivo drevo reče, da se gresta skrivat.

KAJ SE ZGODI POTEM?

Deček A: Ja Sivo drevo bo štel, Pisano pa se bo skrilo za druga večja drevesa.

Deček: AN: Pol se pa skrrije, sam ga Sivo drevo takoj najde, ker nima nobeno drugo drevo tako pisanih listov kot on.

Deček J: Pol se pa še zamenjata.

Deček B: Sam ga tud on takoj najde, ker ni nobeno drugo drevo tako kot onadva.

Deček A: Pol gresta pa na sprehod pa storže nabirata.

ZAKAJ PA NABIRATA STORŽE?

Deček B: Da bosta naredila igrače in se igrala.

Deček S: Ja, potem gresta k Pisanemu drevesu domov in se igrata.

Deček J: Ja, pol gresta pa še na morje skupaj.

ZAKAJ?

Deček AN: Da se lahko kopata.

Deček J: Ja, ker imajo drevesa rada vodo.

Srečata se Pisano in Sivo drevo. Pisano drevo povabi Sivo drevo bliže in ga vpraša, če bi se igrala. Sivo drevo predlaga, da se gresta skrivalnice. Sivo drevo šteje, Pisano pa se skrrije za večje drevo v gozdu. Sivo drevo ga takoj najde, saj nobeno drugo drevo nima tako pisanih listov. Nato se še zamenjata in tudi Pisano drevo takoj najde Sivo drevo, saj jima nihče ni podoben. Potem se odpravita na sprehod, kjer nabereta storže, iz katerih kasneje izdelata igrače, s katerimi se igrata pri pisanem drevesu doma. Ker pa imajo drevesa zelo rada vodo, se za konec odpravita še na morje, kjer se kopata.

Sliki 26 in 27: Nastajanje zgodbe Prijatelja

10. ZGODBA: BREZA IN LISTAVEC

Sliki 28 in 29: Breza (levo) in listavec (desno)

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo so si izmislili štirje otroci, in sicer dva dečka in dve deklici.

Deklica M: To je lahko Breza (pokaže na prvo drevo).

Deček M: Ta pa Listavec (pokaže na drugo drevo).

KAJ SE Z NJIMA DOGAJA?

Deček M: Rasla sta na travniku.

Deklica M: Vsak na svojem travniku, vmes je bila potka. Lahko sta se samo gledala.

Deklica R: Bila sta si všeč.

Deklica M: Sam ponoči sta se lahko premikala. Lahko je Breza prišla na obisk k Listavcu.

Deček M: Lahko pa on k njej.

Deklica M: Zjutraj sta pa morala vsak na svoj travnik.

KAJ PA STA POČELA ČEZ DAN?

Deček N: Bila sta čisto pri miru, da noben, k je šel mimo, ni vedel, da sta živa.

Deklica M: Ja, zato sta bila cele dneve žalostna, ker nista smela biti skupaj.

Deček N: Pol je priskakljal mimo zajček in je videl, da se premikata, pa ni vetra.

Deček M: Zajček je povedal, da morata zbežati, ker bodo delali cesto.

Deček N: Ja, pa jih lahko posekajo.

Deklica M: Ponoči, ko ni bilo nikogar, sta res zbežala v gozd, kjer srečno živita.

Deček M: Pol sta pa dobila majhno drevo.

Deklica R: Ja, pa je bilo podobno obema.

Na travniku sta rasla Breza in Listavec. Rasla sta vsak na svojem travniku, vmes pa je bila potka. Bila sta si zelo všeč. Čez dan sta se lahko samo gledala, ponoči pa sta se lahko premikala. Enkrat je breza prišla na obisk k Listavcu, drugič pa Listavec k njej. Zjutraj pa sta se morala zopet vrniti vsak na svoj travnik in biti čisto pri miru, da ne bi kdo opazil, da sta živa. Nekega dne je mimo priskakljal zajček in videl, da se premikata, čeprav ni vetra. Povedal jima je, da bodo tukaj gradili cesto in naj raje zbežita, da ju ne posekajo. Ponoči sta res zbežala v gozd, kjer srečno živita, pridružilo pa se jima je tudi malo drevo, ki je podobno obema.

Starša deklice M sta se lansko leto ločila, mogoče je skozi to zgodbo izrazila željo, da bi bila mamica in očka zopet skupaj.

Slika 30: Nastajanje zgodbe Breza in listavec

11. ZGODBA: OKROGLO DREVO

Slika 31: Okroglo drevo

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo si je izmislilo pet otrok, in sicer trije dečki in dve deklici.

Deček D: To drevo je bilo enkrat zelo majhno in je raslo v plastičnem lončku za rožice.

Deklica A: Gospa je v trgovini kupila seme in ga posadila v plastičen lonček.

Deklica R: Ja, mislila je, da bodo zrasle vrtnice.

Deček D: Čez nekaj dni je gospa pogledala v lonček in bila zelo začudena, ker je v lončku raslo drevo.

Deklica R: Ja, raslo je vedno hitreje in hitreje. Lonček je počil.

Deček A: Potem ga je pa gospa posadila na vrt.

Deklica R: Ja, pred hišo.

Deček D: Gospa je bila huda, ker niso zrasle vrtnice.

Deklica A: Potem je pa drevo začelo poganjati lepe listke.

Deček N: Pa okroglo je blo.

Deček D: Gospa ni bila več huda, ker je bilo drevo tako lepo.

Deček N: Ja, najlepše na svetu.

Deklica R: Gospa je bila zelo srečna, da ima tako lepo drevo.

Deček N: Pa drevo je blo tud srečno.

Deček A: Ker ga ima gospa sedaj rada.

Gospa je v trgovini kupila seme in ga posadila v plastičen lonček. Mislila je, da bodo zrasle vrtnice, zato je bila čez nekaj dni, ko je pogledala v lonček, zelo presenečena, ko je zagledala drevo. Drevo je raslo vedno hitreje in hitreje, zato je lonček počil. Gospa ga je posadila na vrt pred hišo in bila zelo huda, ker niso zrasle vrtnice. Čez nekaj dni pa je drevo začelo poganjati lepe listke. Postalo je okrogle oblike, gospa ni bila več huda, saj je bilo drevo zelo lepo. In tako sta bila oba srečna, gospa, ker ima lepo drevo, in drevo, ker ga ima gospa rada.

Sliki 32 in 33: Nastajanje zgodbe Okroglo drevo

12. ZGODBA: VODNO DREVO

Slika 34: Vodeno drevo

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo so si izmislili štirje otroci, in sicer trije dečki in ena deklica

Deček K: Na travniku je raslo drevo z malinami.

Deček N: Bilo je visoko, do neba.

Deček J: Ja nekega dne, ko se je zbudilo, je močno padal dež.

Deček D: Deževalo je cele dneve in noči, da je bla poplava.

Deček N: Hotelo je zbežati, pa ni moglo, ker je bila povsod voda.

Deček J: Drevo je srkalo vodo vse.

Deček K: Pol je nehalo deževati, pa je drevo vso vodo popilo.

Deček D: Drevo je bilo polno vode in je zelo zraslo in veje so se povečale.

Deček N: Prej je imel vse liste rdeče, potem pa jih je voda sprala.

Deček J: Obarvalo se je tud deblo.

Deček D: Ker je bilo drevo polno vode, se je prelomilo in veje so se povesele.

Deček N: Drevo je bilo zelo žalostno.

ZAKAJ?

Deček N: Ker se je polomilo, pa je blo manjše.

Deček D: Pol ni blo več žalostno, ker je iz njega tekla voda pa so živali pile pri njemu.

Deček J: Ja vsi so lahko pil pri njemu.

Deček K: Pa še v vetru se je bolj premikalo, ker je melo dolge veje.

Na travniku je raslo visoko drevo z malinami. Nekega dne, ko se je prebudilo, je močno deževalo. Deževalo je cele dneve in noči, zato je nastala poplava. Drevo je hotelo zbežati, vendar je bila povsod okrog voda. Drevo je začelo vodo srkati vase. Nato je prenehalo deževati, drevo je popilo vso vodo in zato je bilo tudi deblo polno vode. Začelo je rasti in veje so se povečale. Tudi listi, ki so bili prej rdeči, so se sprali. Veje so se povesele in drevo se je prelomilo. Drevo je bilo na začetku zelo žalostno, ker je imelo polomljene veje in je bilo manjše. Potem pa ga je žalost minila, saj so ravno zato, ker je iz njega tekla voda, vse živali pile pri njem in zaradi dolgih vej se je še bolj premikalo v vetru.

Sliki 35 in 36: Nastajanje zgodbe Voden drevo

13. ZGODBA: LETNI ČASI

Slike 37, 38, 39 in 40: Pomladno drevo (levo zgoraj), zimsko drevo (desno zgoraj), jesensko drevo (levo spodaj), poletno drevo (desno spodaj)

Vir: Schmidt, 2011

Zgodbo si je izmislilo pet otrok, in sicer dve deklici in trije dečki.

Deklica M: To drevo raste samo spomladi (pokaže na prvo drevo).

ZAKAJ?

Deklica M: Ker ima bele cvetke.

Deček N: Ta pa samo jeseni, ker je rjave barve (pokaže na tretje drevo).

Deklica Mi: Ta pa potem raste pozimi (pokaže na drugo drevo).

ZAKAJ?

Deklica Mi: Ker je bele barve.

Deček N: Ja, pa raste ob vodi.

ZAKAJ?

Deček N: Ker pozimi voda zmrzne pa je ne more piti.

Deček M: Rabimo še enega za poletje.

PRINESEM ŠE ENO DREVO IN JIH VPRAŠAM, ČE JIM JE VŠEČ.

Vsi se strinjajo, da četrto drevo postane poletje.

ZAKAJ?

Deček M: Zato, ker nanj sije sonce.

Deček G: Vsi rastejo na istem mestu pa en izgine pa pride drugi.

Deklica M: Ja, na travniku za vrtcem rastejo.

Deklica Mi: Najprej zraste zimsko, ki je zelo nenavadno, saj nima samo listov, tudi cvetove ima.

KAKO PREŽIVI ZIMO?

Deček N: Igra se z ledenimi svečami in snežinkami.

Deček M: Zelo ima rad zimo.

KAJ SE JE ZGODILO POTEM?

Deklica Mi: Posijalo je sonce in stopilo sneg in drevo.

KAJ JE BILO POTEM?

Deček G: Prišla je pomlad in je zraslo to drevo (pokaže na prvo drevo).

Deklica Mi: Na istem mestu je zraslo kot zimsko.

KAKO JE DREVO PREŽIVELO POMLAD?

Deklica M: Še boljše kot zimsko, ker se je igralo z zvončki in trobenticami.

Deček M: Pa s tulipani, pa žafrani.

Deček N: Pol je bilo pa konec pomladi, pa pride to drevo (pokaže na četrto drevo).

KAJ PA SE JE ZGODILO S POMLADNIM DREVESOM?

Deček N: Izginilo je.

KAM?

Deček N: V zemljo se je pogreznu, ker so ga napadle ene žuželke.

Deklica M: Ja, lesni črvi.

Deček N: Pol je pa tm zraslo poletno drevo.

Deklica Mi: Sončno drevo.

Deklica M: Bilo je najlepše in na njem so rasle češnje.

Deklica Mi: Ja, zlate češne.

Deček G: Vsi otroci so jih jedli.

Deček N: Zato je imelo drevo veliko prijateljev.

Deček M: Pol je pa konec poletja, pa je jesen.

Deklica M: Pride jesensko drevo, ki ima veliko listov.

Deček G: Pa mu celo jesen odpadajo.

Deklica M: Drevo jih šteje in se z nimi igra.

KAJ SE ZGODI POTEM?

Deček N: Spet je zima.

Deček M: Pol pa spet pomlad.

KAJ SE DOGAJA Z DREVESI?

Deklica Mi: Ja, spet se zamenjajo.

ALI JE TAKO VSAKO LETO.

Deček N: Ja, vsako.

Na travniku za vrtcem je pozimi zraslo zimsko drevo, bilo je nenavadno, saj je imelo razen listov tudi cvetove. Drevo se je igralo z ledenimi svečami in snežinkami. Ko se je zima končala, je zimsko drevo izginilo. Na travniku je zraslo pomladno drevo, ki se je zelo rado igralo z zvončki, trobenticami, tulipani in žafrani. Konec pomladi so ga napadli lesni črvi in izginilo je. Zraslo je poletno drevo, ki je bilo najlepše. Na njem so rasle zlate češnje. Poletno drevo je imelo zelo veliko prijateljev, največ otrok, ki so jedli njegove češnje. Tudi poletje se je končalo in prišla je jesen. Zraslo je jesensko drevo, ki je imelo veliko listov, ki so mu celo jesen odpadali. Drevo se je z njimi igralo in jih štelo. Konec jeseni je drevo izginilo in zopet je zraslo zimsko drevo. Tako se dogaja vsako leto.

Sliki 41 in 42: Nastajanje zgodbe Letni časi

8.2 GIBALNE UPRIZORITVE ZGODB (opis posnetkov)

Prva skupina je imela pri prikazu zgodbe Mavrično drevo z gibi največ težav, saj niso vedeli, kako naj se lotijo. Po premisleku so si določili vloge. Nato se je ena od deklic prelevila v vodjo in jih vodila, to se zelo dobro vidi na posnetku. Nekaterim je bilo to všeč, drugim pa ne. Deklici sem razložila, da lahko vsak svojo vlogo odigra, kot želi. Deklica je navodila upoštevala in nastala je prva gibalna uprizoritev. Ko so zgodbo naslednji dan uprizorili pred ostalimi otroki, jim je bilo malo nerodno, zato je ena od deklic pozabila, kdaj je na vrsti. Otrokom, ki so gledali, je bilo zelo všeč in so komaj čakali, da tudi oni ustvarijo svojo zgodbo. Pri drugi zgodbi z naslovom Nenavadno drevo je deklica visoko drevo prikazala s pomočjo stola in lahko vidimo, da je zato njeno gibanje zelo negotovo, saj je površina stola zelo majhna in se je bala, da bo padla, toda sama se je tako odločila, zato sem jo pustila. Dečkom, ki so ustvarjali drugo zgodbo, je bilo zelo nerodno, sploh ko so videli, da imam kamero, vendar so vseeno nastopili, kar se mi zdi najpomembnejše. Opazila sem, da si je tudi druga skupina takoj razdelila vloge in začela z ustvarjanjem, zato sem tretji in četrti skupini, ki sta ustvarili zgodbo Prestrašeno drevo in zgodbo Čudežno drevo, predlagala, da najprej vsak posameznik poskusi z gibanjem prikazati celotno zgodbo in si šele kasneje razdelijo vloge, če želijo. Otroci so res najprej poskusili prikazati zgodbo vsak po svoje in na začetku jim je šlo zelo dobro, kasneje pa se je uprizoritev spremenila v norenje. Zgodbo sta obe skupini želeli uprizoriti še s pomočjo vlog in zelo dobro jima je uspelo. Tako kot ostalim je bilo tudi njim nerodno zaradi kamere, kar se vidi v njihovih pogledih proti meni. Pri peti zgodbi Živobarvno drevo lahko povem, da sem zelo ponosna na deklico G., ki ima posebne potrebe; ena od njenih težav je strah pred neznanim, druga pa omejeno gibanje, zato sem bila zelo srečna, ko se je odločila, da sodeluje pri gibalni uprizoritvi njihove zgodbe. Na posnetku se vidi, da jo je malo strah in je zelo negotova, vendar ji uspe. Pri šesti zgodbi Zlato drevo gibalna uprizoritev otrokom ni povzročala več nobenih težav, saj je bila za vse to že druga zgodba. Eden od dečkov je pri svoji vlogi uporabil stol in tako kot pri deklici v drugi zgodbi se tudi tukaj vidi, da je njegovo gibanje omejeno. Pri zgodbi o Hrastu in Palmi sem otrokom prvič ponudila dve drevesi. Mislila, sem da bo teže, vendar so zgodbo še lažje sestavili, saj so ustvarili pogovor med drevesoma, kar jim je bliže, ker to počnejo vsak dan med seboj. Tudi gibalna uprizoritev jim ni povzročala težav, saj so zgodbo ustvarjali štirje otroci, in sicer dve deklici, ki sta prevzeli vlogo palme, in dva dečka, ki sta uprizorila hrast. Vidi se medsebojno posnemanje otrok, saj sta oba para uporabila enako gibanje za uprizoritev

zgodbe. Pri osmi zgodbi Posebno drevo lahko na posnetku zelo dobro vidimo, kako se otroci dogovarjajo med seboj, na kakšen način bodo zgodbo gibalno uprizorili in katero vlogo bo kdo imel. Pri zgodbi je zopet sodelovala deklica G., ki je bila tokrat že bolj samozavestna, saj smo jo prvič vsi tako pohvalili, da je bila zelo ponosna nase. Deveto zgodbo, Prijatelja, so sestavili sami dečki. Vidi se, da jim je še vedno nerodno, vendar na trenutke že pozabijo na kamero. Na posnetku vidimo, da se ne povežejo vsi skupaj, vendar ustvarjajo v parih ali po trije. Ko jih spodbudim k sodelovanju, pa to storijo. Nekatere od zgodb so otroci uprizorili tudi v telovadnici, kjer so imeli na razpolago več prostora. V telovadnici so uprizorili tudi našo deseto zgodbo o Brezi in Listavcu in kot lahko vidimo na posnetku, so otroci zelo sproščeni. Mislim, da je to zato, ker sem se s kamero lahko umaknila bolj proč od njih in ker so imeli na razpolago več svobode. Pri enajsti zgodbi Okroglo drevo sem bila presenečena nad njihovo iznajdljivostjo razdeljevanja vlog. Eden od dečkov je namreč prevzel vlogo cvetličnega lončka. Dvanajsto zgodbo Vodeno drevo smo ustvarjali po štirinajst dnevnem premoru, saj smo imeli vmes drug projekt. Na posnetku se vidi, da smo imeli vmes premor – otroci so zopet manj prepričani vase in bolj sramežljivi, poleg tega se je deklica, ki je uprizorila vodeno drevo, tistega dne malo slabše počutila, vendar si je vseeno želela nastopiti. Pri zadnji, trinajsti zgodbi sem otrokom najprej ponudila tri drevesa, ki so jih poimenovali zimsko, pomladno in jesensko drevo. Otroci so nato predlagali, da dodamo še eno drevo, in sicer poletno, seveda sem njihovo željo upoštevala in nastala je zgodba Letni časi. Za uprizoritev si je vsak otrok izbral drevo, ki raste v letnem času, ki mu je najbliže, in nastala je še zadnja čudovita gibalna uprizoritev. Otroci so se med uprizarjanjem zgodb med seboj zelo povezali, pridobili so na samozavesti in sodelovanju. Naredili smo velik korak naprej, vendar morajo otroci v tej smeri nadaljevati, saj se je že po štirinajstdnevem premoru videlo nazadovanje. Obe z vzgojiteljico jih še naprej spodbujava pri tem; upam, da bodo v tej smeri nadaljevali tudi doma in v šoli, kamor se jeseni večina odpravlja.

Slike 43, 44, 45, 46, 47 in 48: Gibalna uprizoritev

8.3 ANALIZA DEJAVNOSTI

Kot sem že v uvodu omenila, sem bila pred začetkom izvedbe projekta malo v dvomih. Že takoj, ko sem prvi skupini pokazala sliko drevesa in jih spodbudila, naj ob pogledu nanj sestavijo domišljjsko oz. čim bolj nenavadno zgodbo, so se moji dvomi razblinili. Nastala je prva čudovita domišljjska zgodba. Otroci so pri delu zelo uživali, komaj so čakali, da pojemo kosilo in sestavimo skupino, ki bo ustvarila novo zgodbo. Za vsako skupino sem si vzela dva dni časa. Najprej so otroci sestavljali zgodbo, ki sem jo zapisala, če se je ustavilo, sem jih vodila s podvprašanji. Ko je bila zgodba napisana, sem jo otrokom

prebrala, nato pa sem jih spodbudila, da zgodbo prikažejo brez besed s pomočjo gibanja. Tudi v tem delu so me obšli dvomi, saj imamo v skupini kar nekaj otrok, ki so malo sramežljivi. Tudi tokrat sem se motila, otroci so se med seboj dogovorili, si razdelili vloge in jih prikazali s pomočjo gibanja. Ker je postopek nastajanja zgodbe v pisni in gibalni obliki trajal približno eno uro, smo del, ko so otroci svojo zgodbo predstavili ostalim otrokom, vedno pustili za naslednji dan, ko so bili otroci spočiti. Naša igralnica je seveda tako kot vse ostale zelo majhna, zato so bili otroci prostorsko preveč omejeni. Na srečo imamo ob torkih telovadno urico v veliki telovadnici, zato so lahko skupine prikazale svojo zgodbo z gibanjem še tam. Otroci so bili v telovadnici še bolj sproščeni, in ne morem verjeti, da so tudi tisti najbolj sramežljivi hoteli nastopiti v telovadnici. Posebej me je presenetil eden od dečkov, ki je najbolj sramežljiv in se navadno ne želi izpostavljeni, v telovadnici pa je prišel do mene in vprašal, če bodo oni tudi lahko pokazali svojo zgodbo. Seveda sem odgovorila, da lahko, in takoj je stekel poklicat še ostale iz njegove skupine, da so skupaj prikazali svojo zgodbo.

V času projekta je nastalo trinajst čudovitih zgodb tako v pisni kot v gibalni obliki. Svoje cilje in hipoteze sem uresničila. Otroci so se prepustili svoji domišljiji in jo med zgodbami bogatili. Na temo domišljjskih zgodb so se otroci izražali z gibom, se na ta način izživeli in bogatili svoj ustvarjalnost. Med seboj so sodelovali in se dopolnjevali. Njihova samozavest je bila z vsako zgodbo večja.

9 SKLEP

V današnjih časih premalo časa posvetimo otrokovi domišljiji in ustvarjalnosti. V večini so vse dejavnosti vodene in usmerjene, zato je otrokova domišljija omejena.

Preden sem začela izvajati praktični del diplomskega dela, se tudi sama nisem zavedala, kako pomembno je, da otrokovi domišljiji pustimo prosto pot, saj se otroci na ta način sprostijo, izrazijo svoja čustva in izživijo svoje sanje.

Mislím, da bi morali v vrtcih bolj poudarjati pomen razvoja otrokove domišljije in osveščati tudi starše, saj otrokovo domišljijo pogosto označimo za laž in jo s tem zatremo. To je velika napaka, ki sem jo tudi sama na začetku opazila pri nekaterih otrocih, ki so kar nekaj časa potrebovali, da so lahko zapustili realni svet in zapluli v svet domišljije.

Čeprav mislimo, da je za nas odrasle že prepozno in v nas ni več domišljije in ustvarjalnosti, to ne drži, samo dovoliti jima moramo, da prideta na plan, zato prebudimo otroka v sebi, ustvarjajmo, plešimo in berimo z otroki, le tako bomo prebudili svojo domišljijo in ustvarjalnost in tudi otrokom dovolili, da tudi njihovi domišljija in ustvarjalnost postaneta brezmejni (O otroški ustvarjalnosti, 2012).

Moji domišljija in ustvarjalnost sta že pokukali na plan, poskrbela bom, da tukaj tudi ostaneta, zato bom vsako leto pri otrocih na čim več načinov spodbujala njihovo domišljijo in ustvarjalnost in s pomenom obojega osveščala starše in ostale strokovne delavce.

10 VIRI IN LITERATURA

1. CAVE, K. (2001). *Drugačen*. Ljubljana: Educy.
2. EINON, D. (2002). *Ustvarjalen otrok*. Tržič: Učila International, založba, d. o. o.
3. HOZJAN, T. *Domišljija je vrt, ki ga je treba negovati*. Pridobljeno 13. 6. 2012 s svetovnega spleta: www.zmajček.net/content/view/219/82/
4. KROFLIČ, B. (1992). *Ustvarjanje skozi gib*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
5. KROFLIČ, B. (1999). *Ustvarjalni gib – tretja razsežnost pouka*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
6. KROFLIČ, B. in GOBEC, D. (1995). *Igra-gib-ustvarjanje-učenje*. Novo mesto: Pedagoška obzorja.
7. *O otroški ustvarjalnosti*. Pridobljeno 13. 6. 2012 s svetovnega spleta: www.otrociodraslim.si/?sv_path=16677,17330
8. RODARI, G. (1996). *Srečanje z domišljijo*. (Zbirka otrok in knjiga). Ljubljana: Mladinska knjiga.
9. SCHMIDT, G. (2011). *Drevesa za domišljijske zgodbe*. Ljubljana. www2.arnes.si/~gschmi
10. SREBOT, R. in MENIH, K. (1993). *Na krilih domišljije: domišljajska potovanja*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
11. VOGELNIK, M. (1993). *Ustvarjalni gib*. Plesno-gledališki priročnik. Ljubljana: Zveza kulturnih organizacij Slovenije.
12. WEISER, J. (1999). *Photo Therapy Tehnicques*. Vancouver: Photo Therapy Center.
13. ZAGORC, M. (1992). *Ples – ustvarjanje z gibom*. Ljubljana: Fakulteta za šport.